

Zakon o planinskim stazama

Zakon je objavljen u "Službenom listu CG", br. [51/2008](#) i [53/2011](#).

I. OPŠTE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom se uređuju uslovi i način utvrđivanja mreža planinskih staza, njihovo uređenje i održavanje, klasifikacija i kategorizacija, kao i druga pitanja od značaja za korišćenje planinskih staza.

Na uređenje, označavanje i održavanje planinskih staza i njihovo bezbjedno korišćenje primjenjuju se propisi kojima su uređene oblasti saobraćaja, korišćenja šuma, planiranja i uređenja prostora, izgradnje objekata i zaštite životne sredine.

Značenje izraza

Član 2

Pojedini Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu, imaju sljedeće značenje:

1) **planinska staza** je pojas zemljišta, po pravilu na brdovitom ili planinskom prostoru, koji se može prostirati i kroz teritoriju nacionalnih parkova;

2) **transverzala** je posebna planinska staza povezana u cjelinu, koja ima određene kontrolne tačke na kojima su postavljene upisne knjige i pečati. Transverzala je i međunarodni pješački put koji prelazi preko teritorije Crne Gore, ako ima kontrolne tačke;

3) **domaćin planinske staze** (u daljem tekstu: domaćin) je planinarski ili biciklistički klub, koji je registrovan u skladu sa Zakonom o sportu i učlanjen u Planinarski savez Crne Gore ili Biciklistički savez Crne Gore, ili drugo pravno ili fizičko lice osposobljeno za stručne poslove uređenja, obilježavanja, održavanja i čuvanja planinskih staza pod uslovima utvrđenim ovim zakonom;

4) **korisnik planinske staze** (u daljem tekstu: korisnik) je fizičko lice koje koristi stazu za pješaćenje, planinarenje, trčanje, planinski biciklizam i druge aktivnosti shodno utvrđenoj namjeni planinske staze;

5) **infrastruktura planinske staze** obuhvata: turističku signalizaciju planinske staze, uređene vidikovce, odmorišta, kutije sa pečatom i upisnim knjigama, prirodna i vještačka skloništa, prelaze na vodotocima, uređene vodoobjekte (česme, bunari, izvori itd.), zaštitnu opremu (sajle, merdevine i dr.);

6) **održavanje** je obezbjeđivanje potrebnih uslova da planinske staze i transverzale budu prohodne i uređene, kao i tekuće održavanje infrastrukture na njima.

II. PLANINSKE STAZE

Član 3

Sastavni dijelovi planinske staze su:

- početak planinske staze (portal);
- trasa planinske staze (itinerer);
- cilj planinske staze;
- infrastruktura.

Mreža planinskih staza

Član 4

Planinske staze organizuju se u sistem:

- Nacionalne mreže planinskih staza;
- lokalnih mreža planinskih staza.

Kriterijumi za razvrstavanje planinskih staza utvrđuju se propisom ministarstva nadležnog za poslove turizma (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Nacionalna mreža planinskih staza predstavlja osnovu mreže planinskih staza.

Utvrđivanje mreže planinskih staza

Član 5

Nacionalnu mrežu planinskih staza utvrđuje Vlada Crne Gore na predlog Ministarstva.

Predlog nacionalne mreže planinskih staza priprema Ministarstvo, uz prethodno mišljenje sportskih saveza osnovanih za oblast planinarenja i biciklizma (Planinarski savez Crne Gore i Biciklistički savez Crne Gore) Nacionalne turističke organizacije, JP Nacionalni parkovi Crne Gore i nadležnih organa lokalne uprave preko čije teritorije prolaze planinske staze.

Prostorni prikaz nacionalne mreže planinskih staza Ministarstvo objavljuje u "Službenom listu Crne Gore".

Prostorni prikaz iz stava 3 ovog člana predstavlja kartu sa grafičkim prikazom terena u obliku skice ili šeme sa osnovnim konturama trase, reljefa i toponimima.

U prostornom prikazu planinskih staza određuju se posebne planinske staze koje predstavljaju transferzale.

Lokalnu mrežu planinskih staza utvrđuje nadležni organ lokalne uprave, uz prethodno mišljenje organa državne uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine, sportskih saveza iz stava 2 ovog člana i JP Nacionalni parkovi Crne Gore.

Registar planinskih staza

Član 6

Planinarski savez Crne Gore vodi jedinstveni registar planinskih staza, na osnovu prostornog prikaza nacionalne mreže planinskih staza i podataka koje je dužan da dostavlja nadležni organ lokalne uprave.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, registar planinskih staza koje se pretežno koriste za planinski biciklizam vodi Biciklistički savez Crne Gore.

Bliži sadržaj i način vođenja registara iz st. 1 i 2 ovog člana utvrđuje propisom Ministarstvo.

Uređenje planinskih staza

Član 7

Uređenje planinske staze, u smislu ovog zakona, obuhvata određivanje njene prohodne trase, njeno označavanje markacijama i tablama za usmjeravanje - smjerokazima, posipanje staze prirodnim materijalom i njeno učvršćivanje, postavljanje odgovarajuće zaštitne opreme na opasnim mjestima, u cilju njenog bezbjednog korišćenja.

Nacionalnu mrežu planinskih staza uređuje Planinarski savez Crne Gore, u skladu sa ovim zakonom.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, uređenje planinskih staza iz Nacionalne mreže planinskih staza koje se pretežno koriste za planinski biciklizam vrši Biciklistički savez Crne Gore, u skladu sa ovim zakonom.

Uređenje lokalne mreže planinskih staza je u nadležnosti organa lokalne uprave.

Za aktivnosti na uređenju staza na teritoriji nacionalnih parkova neophodna je saglasnost JP Nacionalni parkovi Crne Gore.

Član 8

Planinska staza se označava standardizovanom turističkom signalizacijom, markacijama i oznakama namijenjenim informisanju i orijentaciji korisnika, a može biti opremljena i kutijama sa upisnim knjigama i pečatima, na određenim mjestima, zaštitnom opremom, klupama, nadstrešni-cama i drugim inventarom.

Oblik, dimenzije i sadržaj turističke signalizacije planinskih staza utvrđuje propisom Ministarstvo.

Održavanje planinskih staza

Član 9

Nacionalnu mrežu planinskih staza održava Planinarski savez Crne Gore, preko domaćina.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, planinske staze iz Nacionalne mreže planinskih staza, koje se pretežno koriste za planinski biciklizam, održava Biciklistički savez Crne Gore.

Uslove, način i postupak izbora domaćina za održavanje planinskih staza propisuje Ministarstvo.

Član 10

Planinarski savez Crne Gore, odnosno Biciklistički savez Crne Gore sa domaćinom staze zaključuje ugovor o održavanju planinskih staza iz Nacionalne mreže planinskih staza u skladu sa zakonom.

Izbor domaćina za održavanje planinskih staza u okviru Nacionalne mreže planinskih staza na teritoriji nacionalnih parkova vrši se uz prethodnu saglasnost JP Nacionalni parkovi Crne Gore.

Lokalne mreže planinskih staza izvan teritorije nacionalnih parkova održavaju nadležni organi lokalne uprave preko izabranog domaćina.

Lokalne mreže planinskih staza na teritoriji nacionalnih parkova održava nacionalni park na čijoj teritoriji se nalazi planinska staza.

Nadležni organ lokalne uprave zaključuje ugovor sa izabranim domaćinom o održavanju planinskih staza iz lokalne

mreže planinskih staza, u skladu sa zakonom.

U slučaju da savezi iz stava 1 i nadležni organi iz stava 5 ovog člana nijesu zaključili ugovor o održavanju planinskih staza sa izabranim domaćinom, održavanje Nacionalne mreže planinskih staza vrši Planinarski savez Crne Gore, a održavanje lokalnih mreža planinskih staza vrši nadležni organ lokalne uprave.

Ministarstvo, uz prethodno mišljenje saveza iz stava 1 ovog člana i JP Nacionalni parkovi Crne Gore, propisom utvrđuje uslove i standarde za uređenje i održavanje planinskih staza.

Član 11

Domaćin mora održavati planinsku stazu u ugovorenom periodu, na način da se ne mijenjaju reljefne karakteristike područja, pogoršavaju vodene, šumske, stanišne i poljoprivredne osobine zemljišta i ugrožava postojeće stanje okoline, u skladu sa ovim zakonom.

Član 12

Monitoring uređenosti i održavanja planinskih staza u okviru Nacionalne mreže planinskih staza vrši Ministarstvo.

Na osnovu akta Ministarstva, Planinarski savez Crne Gore, odnosno Biciklistički savez Crne Gore dužan je da pokrene postupak raskida ugovora o održavanju planinskih staza sa izabranim domaćinom i da izvrši izbor novog domaćina.

Klasifikacija planinskih staza prema namjeni

Član 13

Planinske staze su od javnog interesa i koriste se isključivo u skladu sa utvrđenom namjenom.

Prema namjeni planinske staze mogu biti: planinarske, pješačke staze u prirodi, staze za planinski biciklizam i staze posebne namjene.

Planinarska staza je uređena staza u planini, čije korišćenje zahtijeva fizičku spremnost i obučenost korisnika, ali ne i korišćenje posebne pomoćne opreme koja se koristi za alpinizam.

Pješačka staza u prirodi je staza čije korišćenje, po karakteristikama terena, ne zahtijeva posebnu fizičku spremnost i obučenost korisnika.

Staza za planinski biciklizam je staza u prirodi namijenjena vožnji bicikla kroz brdsko-planinske predjele.

Staze posebne namjene su rekreativne, ekološke, edukativne, atletske, speleološke i istraživačke.

Član 14

Ministarstvo, uz prethodno mišljenje Planinarskog saveza Crne Gore, odnosno Biciklističkog saveza Crne Gore utvrđuje namjenu i pretežnu namjenu planinskih staza iz sastava Nacionalne mreže planinskih staza.

Namjenu i pretežnu namjenu staza iz stava 1 ovog člana, a koje se nalaze na teritoriji nacionalnih parkova, utvrđuje Ministarstvo, uz prethodno mišljenje Planinarskog saveza Crne Gore, Biciklističkog saveza Crne Gore i JP Nacionalni parkovi Crne Gore.

Nadležni organ lokalne uprave utvrđuje namjenu i pretežnu namjenu staza koje čine lokalnu mrežu, uz prethodno mišljenje Planinarskog saveza Crne Gore, odnosno Biciklističkog saveza Crne Gore.

Namjenu i pretežnu namjenu planinskih staza koje čine lokalnu mrežu planinskih staza, a koje se nalaze na teritoriji nacionalnih parkova utvrđuje JP Nacionalni parkovi Crne Gore, uz prethodno mišljenje Planinarskog saveza Crne Gore i Biciklističkog saveza Crne Gore.

Utvrđivanje namjene planinskih staza vrši se na način da se ne ugrožava životna sredina, biljne i životinjske vrste i bezbjednost korisnika.

Uslove, način i postupak klasifikacije planinskih staza prema namjeni utvrđuje propisom Ministarstvo, uz prethodno mišljenje saveza iz stava 1 ovog člana.

Kategorizacija planinskih staza prema zahtjevnosti

Član 15

Prema zahtjevnosti planinske staze mogu biti: lake, srednje i teške, osim staza posebne namjene koje su po zahtjevnosti uvijek lake.

U informativnom materijalu, tehničkoj dokumentaciji o planinskim stazama, vodičima i na turističko informativnim tablama i kartama, na kojima su označene planinske staze, mora biti označena i njihova kategorija.

Kategorizaciju planinskih staza, u okviru Nacionalne i lokalnih mreža planinskih staza prema zahtjevnosti, vrši Planinarski savez Crne Gore.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, kategorizaciju planinskih staza koje se pretežno koriste za planinski biciklizam vrši Biciklistički savez Crne Gore.

Uslove, način i postupak kategorizacije planinskih staza prema zahtjevnosti utvrđuje propisom Ministarstvo, uz prethodno mišljenje Planinarskog saveza Crne Gore i Biciklističkog saveza Crne Gore.

Korišćenje planinskih staza

Član 16

Korisnici planinske staze koriste na sopstvenu odgovornost.

Korisnici planinske staze koriste na način da ne ugrožavaju svoj ili život drugoga, na bilo koji način ograničavaju pristup planinskoj stazi, štete, odstranjuju ili uništavaju markacije, table za usmjeravanje, škrinje i drugu opremu.

Korisnici planinske staze koriste na način da ne pričinjavaju štetu flori i fauni na zemljištu preko kojeg planinska staza prolazi.

Informativni materijal

Član 17

U informativnom materijalu o planinskim stazama, planinarskim i turističkim vodičima i na turističkim informativnim tablama i kartama, na kojima su označene planinske staze, mora biti naznačeno upozorenje da korisnici planinske staze koriste na sopstvenu odgovornost.

Upozorenje iz stava 1 ovog člana mora biti napisano na crnogorskom jeziku i najmanje tri druga jezika u službenoj upotrebi u Evropskoj uniji.

U informativnom materijalu o planinskim stazama, planinarskim i turističkim vodičima i na turističkim informativnim tablama i kartama, na kojima su označene planinske staze, moraju biti označene njihove kategorije.

Postavljanje prepreka/ograda

Član 18

Na planinskim stazama nije dozvoljeno postavljati prepreke ili ograde.

Ograda postavljena duž planinske staze mora biti vidljivo obilježena, a ako je postavljena električna ograda, odnosno električni pastir, oznaka mora sadržati i upozorenje o opasnosti zbog mogućeg električnog udara.

Obilježavanje ograde dužan je da izvrši domaćin planinske staze.

Privremeno i trajno zatvaranje planinskih staza

Član 19

Domaćin je dužan da privremeno, djelimično ili u cjelosti zatvori planinsku stazu ako je zbog promjena u prirodi postala opasna za korisnike ili je oštećenje zaštitne opreme takvo da se planinska staza ne može koristiti ili je potrebno izvršiti veće radove na njenom održavanju.

U slučajevima zatvaranja planinske staze iz stava 1 ovog člana, zabrana će trajati do otklanjanja razloga za njeno zatvaranje.

Domaćin je dužan da preko Planinarskog saveza Crne Gore, odnosno Biciklističkog saveza Crne Gore, a u izuzetnim slučajevima neposredno, o privremenom zatvaranju staze obavijesti Ministarstvo, odnosno nadležni organ lokalne uprave i korisnike, postavljanjem znaka zabrane korišćenja planinske staze.

Ukoliko nije moguće otkloniti opasnosti na planinskoj stazi koja je privremeno zatvorena, domaćin će preko Planinarskog saveza Crne Gore, odnosno Biciklističkog saveza Crne Gore obavijestiti Ministarstvo ili nadležni organ lokalne uprave o potrebi trajnog zatvaranja planinske staze.

Ukoliko zbog prekomjernog ili nepravilnog korišćenja planinske staze dođe do ugrožavanja flore i faune na zemljištu preko kojeg prolazi planinska staza, domaćin može tu stazu privremeno zatvoriti do pribavljanja mišljenja organa državne uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine o uticaju staze na floru i faunu, na osnovu kojeg će izvršiti sanaciju štete ili predložiti njeno trajno zatvaranje.

O trajnom zatvaranju planinske staze iz st. 4 i 5 ovog člana odlučuje Ministarstvo, odnosno organ lokalne uprave i predlaže njeno brisanje iz registra planinskih, odnosno biciklističkih staza i prostornog prikaza.

Ministarstvo, odnosno nadležni organ lokalne uprave dužan je da preko sredstava javnog informisanja, blagovremeno, obavijesti javnost o postavljanju privremene zabrane, odnosno trajnom zatvaranju planinske staze.

Izveštavanje

Član 20

Domaćin je dužan da, najmanje jednom u šest mjeseci, izvještava Planinarski savez Crne Gore, odnosno Biciklistički savez Crne Gore o stanju planinskih staza i infrastrukture za koju je odgovoran, o troškovima radova na pojedinim stazama, procjeni ukupnog broja njihovih korisnika, odnosno posjetilaca u tekućoj godini i drugim podacima od značaja za održavanje i označavanje planinskih staza koje uređuje i održava.

Planinarski savez Crne Gore, odnosno Biciklistički savez Crne Gore dužan je da jednom godišnje izvještava

Ministarstvo o stanju i održavanju planinskih staza i drugim podacima koje vodi u registru planinskih staza.

Finansiranje uređenja, označavanja i održavanja i vođenja registra planinskih staza

Član 21

Za uređenje, održavanje i označavanje planinskih staza domaćin ima pravo na naknadu troškova u skladu sa ugovorom iz člana 10 ovog zakona.

Radi uređenja i održavanja Nacionalne mreže planinskih staza i transverzala i vođenja registra planinskih staza Planinarski savez Crne Gore, odnosno Biciklistički savez Crne Gore dužan je da pripremi godišnji plan koji sadrži specifikaciju radova i troškova u vezi sa uređenjem, održavanjem, vođenjem registra planinskih staza i drugih poslova utvrđenih ovim zakonom.

Plan iz stava 2 ovog člana dostavlja se Ministarstvu radi davanja saglasnosti.

Uređenje i održavanje Nacionalne mreže planinskih staza, vođenje registra i drugih poslova utvrđenih ovim zakonom finansiraće se iz budžeta Crne Gore, donacija i drugih izvora u skladu sa zakonom.

Finansiranje uređenja i održavanja lokalne mreže planinskih staza obezbeđuje lokalna samouprava.

Planinski vodič

Član 22

Pružanje usluga vođenja pojedinaca ili organizovanih grupa korisnika na obilazak planinskih staza i sa njima povezanih prirodnih ljepota i rijetkosti vrši planinski vodič koji ima sertifikat o stečenoj nacionalnoj stručnoj kvalifikaciji za planinskog vodiča, u skladu sa zakonom.

III NADZOR

Član 23

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrše ministarstvo nadležno za poslove zaštite životne sredine i ministarstvo nadležno za poslove poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, preko nadležnih inspektora, kao i Uprava policije, u skladu sa zakonom.

IV. KAZNE NE ODREDBE

Član 24

Novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) ne održava planinsku stazu u ugovorenom periodu i na način da se ne mijenjaju reljefne karakteristike područja i ne pogoršavaju vodene, šumske, stanišne i poljoprivredne osobine zemljišta i ne ugrožava postojeće stanje okoline, u skladu sa ovim zakonom(član 11);

2) u informacionom materijalu, tehničkoj dokumentaciji o planinskim stazama, vodičima i na turističko informativnim tablama i kartama, na kojima su označene planinarske staze, ne označi kategoriju planinskih staza (član 15 stav 2);

3) u informativnom materijalu o planinskim stazama, planinarskim i turističkim vodičima i na turističkim informativnim tablama i kartama, na kojima su označene planinske staze, ne naznači upozorenje da korisnici planinske staze koriste na sopstvenu odgovornost (član 17 stav 1);

4) upozorenje da korisnici planinske staze koriste na sopstvenu odgovornost ne napišu na crnogorskom jeziku i u najmanje tri druga jezika u službenoj upotrebi u Evropskoj uniji (član 17 stav 2);

5) u informativnom materijalu o planinskim stazama, planinarskim i turističkim vodičima i na turističkim informativnim tablama i kartama, na kojima su označene planinske staze, ne označi njihove kategorije (član 17 stav 3);

6) na planinskim stazama postavlja prepreke ili ograde (član 18 stav 1);

7) postavi ograde koje nijesu vidljivo označene, a u slučaju postavljanja električne ograde, odnosno električnog pastira, upozorenje ne sadrži i informaciju o opasnosti zbog mogućeg električnog udara (član 18 stav 2);

8) kao domaćin staze na određeno vrijeme, djelimično ili u cjelosti, ne zatvori planinsku stazu ako postaje opasna za korisnike zbog promjena u prirodi ili je oštećenje zaštitne opreme takvo da se ista ne može koristiti ili je potrebno izvršiti veće radove na održavanju (član 19 stav 1);

9) kao domaćin staze, preko nadležnog saveza, a u izuzetnim slučajevima direktno, o privremenom zatvaranju staze ne obavijesti nadležni organ i korisnike staze, postavljanjem znaka zabrane korišćenja staze (član 19 stav 3);

10) kao domaćin staze, najmanje jednom u šest mjeseci, ne izvijesti nadležni savez o stanju planinskih staza i infrastrukture za koju je odgovoran, kao i o troškovima radova na pojedinim stazama i ne dostavi urednu procjenu ukupnog broja njihovih korisnika, odnosno posjetilaca u tekućoj godini i drugim značajnim podacima za održavanje i označavanje planinskih staza u njegovoj nadležnosti (član 20 stav 1);

11) jednom godišnje ne izvijesti Ministarstvo o stanju i održavanju planinskih staza i drugim podacima iz Registra (član 20 stav 2);

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana novčanom kaznom u iznosu od 30 eura do 2.000 eura. kazniće se i odgovorno lice pravnog lica.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 150 eura do 6.000 eura.

Član 25

Novčanom kaznom u iznosu od 30 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj fizičko lice, ako:

- 1) koristi planinsku stazu suprotno definisanoj namjeni (član 13 stav 1);
- 2) koristi planinsku stazu na način da ugrožava svoj ili život drugoga, na bilo koji način ograničava pristup do planinske staze, šteti, odstranjuje ili uništava markacije, table za usmjeravanje, škrinje i opremu (član 16 stav 2);
- 3) koristi planinsku stazu na način da se na zemljištima preko kojih ide ili na fauni i flori uz njega pravi šteta (član 16 stav 3);
- 4) pruža usluge vođenja pojedinaca i organizovanih grupa korisnika na obilazak planinskih staza i sa njima povezanih prirodnih ljepota i rijetkosti bez sertifikata o stečenoj nacionalnoj stručnoj kvalifikaciji za planinskog vodiča (član 22);
- 5) na planinskim stazama postavlja prepreke ili ograde (član 18 stav 1).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana izreći će se fizičkom licu novčana kazna na licu mjesta u iznosu od 150 eura.

V. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Podzakonski akti

Član 26

Propisi na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stupanje na snagu

Član 27

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Član 1

Član 2

Član 3

Član 4

Član 5

Član 6

Član 7

Član 8

Član 9

Član 10

Član 11

Član 12

Član 13

Član 14

Član 15

Član 16

Član 17

Član 18

Član 19

Član 20

Član 21

Član 22

Član 23

Član 24

Član 25

Član 26

Član 27

Član 1

Član 2

Član 3

Član 4